

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
JANÁKY CSABA, LENTE GÁBOR,
NAGY GÁBOR, PAP JÓZSEF SÁNDOR,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
SZEKERES GÁBOR örökös főszerkesztő,
ANTUS SÁNDOR, BECK MIHÁLY,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
HANCSÓK JENŐ, JANÁKY CSABA,
JUHÁSZ JENŐNÉ, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
KÖRTVÉLYESI ZSOLT,
KÖRTVÉLYESSY GYULA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
RÁCZ LÁSZLÓ, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelőik

A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.

Nyomás és kötés: Mester Nyomda

Felelős vezető: ANDERLE LAMBERT

Tel./fax: 36-1-455-5050

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft

Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyány Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,

e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,

az összefoglalók és egyesületi híreink,

illetve archivált számaink honlapunkon

(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

Azért kaptam felkérést az üdvözlő sorok megírására, mert 2016. február elején, a téli hideg ellenére, újra felforrósodott a levegő a közoktatás körül. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkársága ismét összeolvad a Felsőoktatásért Felelős Államtitkársággal, s együttalt távozik a köznevelésért felelős államtitkár, Czunyiné dr. Bertalan Judit. Számunkra ez külön jelentőséggel bír, hiszen kémikusok körében nagy felzúdulást keltett a 2014–2015-ös tanévet értékelő beszélgetés során a volt államtitkárságon közoktatási kémia-tananyaggal kapcsolatban tett emlékeztetés „ajánlása”. E sorok írásakor még nem tudható, mi lesz a Közoktatási Kerekasztal tárgyalásainak eredménye, és hová vezetnek majd a tüntetések. Egyelőre annyi látszik, hogy az oktatási kormányzat törekszik a felhalmozódott (és az iskolákban, tanárok körében élő vagy gyakran megforduló kollégák számára már jó ideje kitapintható) feszültségek csökkentésére. Ezért talán nem teljesen alaptalan azt remélni, hogy nyitott fülekre találunk azok a javaslataink is, amelyeket Balog Zoltán miniszternek küldött levelünkben fogalmaztunk meg – annak az online felmérésünknek a nyomán, amelyet tavaly év végén készítettünk a kémiatanárok körében az iskolai kísérletezés körülményeiről. (A felmérés legfontosabb eredményeit az online is elérhető Középiskolai Kémiai Lapok legutóbbi számába írt cikkemben foglaltam össze.)

Mindeközben lapunk jelen száma (most már hagyományosan) nemcsak a kémiát művelőknek, hanem a kémiát tanítók számára is rengeteg érdekes és hasznos olvasmánnyal szolgál. Ezek közül is kiemelkedik Kovács Lajosnak, a Száz kémiai mítosz. Tévhitek, félreértések, magyarázatok című, gyorsan népszerűvé vált – és külföldön is rangos elismerést nyert – ismeretterjesztő könyv egyik szerzőjének írása, amely az ivóvíz arzéntartalmának megengedett határértékéről folyó polémia és annak tudományos hátterét ismerteti, igen alaposan. Az Ismeretterjesztő rovatban a közoktatásban is gyakran emlegetett radiokarbonos kormeghatározásról olvashatunk részleteket. Hasonlóképpen, nem csak a szűk szakterületek specialistái számára fontos Braun Tibor cikke a Cserenkov-sugárzás lehetséges jövőbeni felhasználásáról és a Gruiz Katalinnal készült, „Veszély és kockázat” című interjú. A magyar preparatív szerves kémia néhány újabb eredményét bemutató írásoknak is vannak minden kémikus számára érdekes vonatkozásai. A gyógyszerkutatás műszeres módszerei című könyvről (szerkesztője Sohár Pál akadémikus) szóló recenzió címe is mutatja, hogy a Magyar Kémikusok Egyesülete által kiadott (impresszív szerzői gardával büszkélkedő, és nyilvánvalóan hiánypótló) műről van szó. Lente Gábor Vegyészleletek című rovata pedig szerintem sokunk számára olyan, mint a hagyományos újságokban a férfiaknak a sportrovat volt: hátul van, de elsőként azt nézzük meg...

Ez a szám, sajnos, két nekrológot is tartalmaz. Barátok és pályatársak búcsúznak id. Szántay Csaba akadémikustól és Szekér Gyula vegyész iparpolitikustól. Véglegesen elköszönni mindig nagyon nehéz. Azonban a legszomorúbb az, ha valaki úgy távozik, hogy földi létezésének nincs maradandó nyoma. Márpedig e két, nemrégiben elhunyt nagyságról biztos állítható, hogy ők a magyar gyógyszer-, illetve vegyipart hatalmas mértékben (bár teljesen különböző módokon) befolyásoló kémikusokként éltek és alkottak közöttünk.

2016. február 7.

Szalay Luca

Szalay Luca

az MKE Kémiatanári Szakosztály elnöke

TARTALOM

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Kovács Lajos: Arzén – újratöltve **74**

Bruckner-termi előadások

Nagy Veronika: Karotinoidok szénhidrátszarmazékainak előállítása **81**

Bagi Péter: P-Aszimmetriacentrumot tartalmazó vegyületek rezolválása és hasznosítása ligandumként **83**

HAZAI KUTATÓMŰHELYEK BEMUTAKOZÁSA

Veszély és kockázat. Beszélgetés **Gruiz Katalinnal** **84**

Bakó Péter, Rapi Zsolt, Keglevich György: Monoszacharid-alapú koronaéterek mint enantioszelektív katalizátorok **87**

KÖNYVISMERTETÉS

Fülöp Ferenc: Megjelent A gyógyszerkutatás műszeres módszerei című, a Magyar Kémikusok Egyesülete által kiadott könyv (szerk. Sohár Pál) **89**

KITEKINTÉS

Braun Tibor: Cserenkov-sugárzás. Egy nukleáris kémiai eponíma viszontagságos keletkezése és sokat ígérő jövője **90**

Csupor Dezső: Egy balul végződött gyógyszerkísérlet margojára **96**

ISMERETTERJESZTÉS

Boros László: Filatéliai kalandozások. Radiokarbonos kormeghatározás **97**

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata **98**

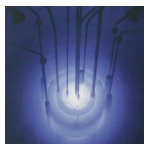
MEGEMLÉKEZÉS

Keglevich György, Huszthy Péter, Tóke László: Búcsú Szántay Csabától **100**

Rácz László: Szekér Gyula (1925–2015) **101**

EGYESÜLETI ÉLET **102**

A HÓNAP HÍREI **104**

Címlap:

Cserenkov-sugárzás a Reed Kutatóreaktorban (Wikipédia, közkinccs)